

«Φιλολογική Πρωτοχρονιά». Πόλη 1931.

Ένα κομψό και πολὺ συμπαθητικὸ λεύκωμα βγάλαν ἐφέτος οἱ πολίτες λόγιοι. Τὴν ἔκδοσιν ἐπιμελῆθηρε ὁ διηγηματογράφος κ. Α. Ν. Παπάζογλου. Τὸ ἔγχρυσο φιλοτέχνησε ὁ κ. Αρχης Κόβας.

Ἄπον καιρὸ ποὺ δὲ βγάινει πιὰ λογοτεχνικὸ περιοδικὸ στὴν Πόλη εἰχαμε νὰ δοῦμε ἔτσι συγκεντρωμένη τὴν ἐργασία τῶν Πολιτῶν, τόσο κείνων ποὺ μένον ἀκόμα ἔκει ὅσο και τῶν ξενητεμένων. Ή προσπάθεια τοῦ κ. Παπάζογλου είναι ἄξια κάθε ἔπαινου.

Ἡ «Φιλολογικὴ Πρωτοχρονιά» ἀρχίζει μὲ τὸ Δεύτερο Στάσιμο ἀπὸ τοὺς «Πέρσες» τοῦ Αἰσχύλου κατὰ ἀριστοτεχνικὴ μετάφραση τοῦ I. N. Γρυπάρη. Ἐπίσης εἰδίμε τὸ «Ἡ ψυχὲς τῶν γερόντων» και τὸ «Ομνύε» τοῦ Καβάφη και «Τελευταῖοι Στίχοι» και «Ἄπο τὰ Τετράστιχα» τοῦ Παλαμᾶ.

Ο κ. Ἀντώνης Γιαλούδης ἔχει διήγημα «Ἐλεονώρα» ὁ κ. Φίλιππος γράφει γιὰ γλωσσολογικά. Ωραῖα ποιήματα δημοσιεύονται τοῦ Ο. Μπεκέ, τοῦ Μαμμέλη, τοῦ M. Ἀναγνωστόπουλου, τοῦ M. Πετρίδη. Μὲ διηγῆματα συνεργάζονται οἱ Κόβας, Χαλκούσης, Παπάζογλου, Γραμματίδης. Ο Θ. Καστανάκης δίνει ἓνα κομάτι ἀπὸ «τὰ σημεώματα τοῦ Μαζέπη». Ο κ. A. Steinmetz γράφει γιὰ τὴν «Ἑλληνικὴ λογοτεχνία στὴ Γερμανία» και λέγει ἐνδιαφέροντα πράγματα.

Τὸ λεύκωμα στολίζεται και μὲ ὡραιότατες εἰκόνες τῶν εὐαγγελιστῶν, ἔργα τοῦ καλλιτέχνη Χάρη Ξανθόπουλου.

Ἐπίσης συνεργάζονται και πολλοὶ νέοι λόγιοι.

A. T.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΤΡΙΔΗ «Γεωργιος Σμληρός», (διάλεξη) Τυπ. Ἐμπορίου Ἀλεξάνδρεια, 1930.

ΤΕΥΚΡΟΥ ΑΝΘΙΑ «Ἡ Δευτέρα παρουσία». (ἰλαροτραγικὸ ἔπος) Κύπρος 1931.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΝΤΟΡΡΟΥ «Στοῦ γλυτωμοῦ τὸ χάζι». Παρίσι, 1931.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Στὸ πρωτοχρονιάτικο τεῦχος τῆς «Νέας Εστίας» βρίσκομε συνεργασία : τοῦ A. Προβελέγγιου μ' ἓνα ποίημα «Ο ποιητὴς και τὸ πνεῦμα», τοῦ Παύλου Νιρβάνα «Ἡ φιλολογία τῶν εὐχῶν». Ο κ. Γιάννης K. Κορδάτος ἔχει ἓνα πολὺ ἐνδιαφέρον ἀρθρό πάνω στὰ δημοτικὰ τραγούδια και τὰ ἔθιμα τοῦ Πηλίου. Μᾶς παρουσιάζει νέα ἀνέκδοτα τραγούδια τοῦ τόπου του και τὰ παληγά του ἔθιμα. Ο κ. I. M. Παναγιωτόπουλος ἔχει ποίημα «Ἀνοιξιάτικη φαντασία» ὁ κ. Μάρκος Τσιριμώκος ἔχει μετάφραση τοῦ ποιήματος τοῦ Baudelaire «Ο ἀνθρώπος κι' ἡ θάλασσα».

«Πρωτοπορία» Διευθυντῆς Φῶτος Γιοφύλλης. Μὲ τὸ τεῦχος αὐτὸ τὸ περιοδικὸ μπαίνει στὸν τρίτο του χρόνο. Ξεχωρίζομε τὸ μεγαλόπνιο ποίημα τοῦ Σικελιανοῦ: Τὸ πρῶτο τραγούδι ἀπὸ τὰ Τρία Τραγούδια στὸν Ἐωσφόρο, τὸ Ἀστρο.

“Εξηι καινούργια ποιήματα του Γιοφύλλη σε νεωτεριστική φόρμα. Ποίημα της Ρίτας Μπούμη «Η Μπαλλαρίνα» και διήγημα του Τάσου ’Αθανασιάδη «Κακεντρέχεια».

«Ο Δρυός» Γενάρης 1931. Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ μᾶς εἰναι πολὺ συμπαθητικό. Βγαίνει μὲ γοῦστο καὶ ἐπιμέλεια στὴ συνεργασία καὶ στὴ παρουσίασί του γενικά. Ἐπειτα ἔχει καὶ φρεσκάδα. Καταλαβαίνει κανεὶς πώς τὸ βγάζουν νέοι μὲ διάθεση καὶ μὲ ζωή.

Τὸ τεῦχος ποὺ λάβαμε εἰναι τὸ τρίτο. Δὲν ἔχει πολλὰ γνωστὰ καθιερωμένα ὄνοματα, μὰ ἔχει ἀντιπροσωπευτική δουλειὰ ἐκλεκτῶν νέων λογίων. Μᾶς ἀρέσει καὶ ποὺ δὲν πάει νὰ ἔξυπηρετήσει διὰ τῆς Τέχνης τάσεις ἄλλες. Εἰναι δηλαδὴ μέσα στὸν προορισμό του ὃς καθάρια περιοδικὸ τῶν γραμμάτων. Ἐνα μπράβο ελλικοινὲς στοὺς ἐκδότες του.

“Ἐχει σ’ αὐτὸ συνεργασία τῶν Σοφίας Μαυροειδῆ, Λιλῆς Ιακωβίδη, Ἀ. Πηνιάτογλου, Ἀδ. Παπαδήμα, Στέφανου Δάφνη, Βισάνθη, Ἀγγελού Δόξα, Αντώνη Γιαλούρη, Μένου Φιλήντα.

Ξεχωριστὰ ἐνδιαφέρον εἰναι ἔνα ἀριθμο τοῦ κ. Τέλλου ”Αγρα «Αδωρά δῶρα». ‘Ο κ. Τέλλος ”Αγρας ἀφοῦ παρουσιάσει τὴν σημερινὴ ἔξελιξη ποὺ παίρνει ἡ γλῶσσα στὰ ἔργα τῶν νέων συγγραφέων,—μὲ τὶς καθαρευούσιανικες τάσεις καὶ ἐπικρατήσεις—σὰν ἀληθινὸς δημοτικιστὴς ποὺ εἰναι ζητᾶ ἔνα βοηθητικὸ μέσο, μιὰ βάση γιὰ τὴν ἐπικράτηση καὶ τὸ ξαναζωντάνεμα, γιὰ δλους τοὺς γράφοντες, τῆς δημοτικῆς. Προτείνει ἔνα δραϊδο πράγμα. Δύσκολο βέβαια, ἄλλα οἱ ἰδέες πρέπει νὰ γράφονται πάντα καὶ δὲν ξέρει κανεὶς τίποτα. ”Ολα εἰναι κατορθωτα. ‘Ο κ. ”Αγρας λοιπὸν λέει νὰ γίνει ἔνα λεξικὸ τῆς Δημοτικῆς, ὅσο μπορεῖ πιὸ πλῆρες, μὲ παραθέσεις ἀκόμα, ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ βρίσκει σ’ αὐτὸ πρόχειρο ὁ νέος λογοτέχνης τῇ λύσῃ τῆς ἀπορίας του στὴ γλώσσα. «Τὸ λεξικὸ» λέει ὁ κ. ”Αγρας, «πρέπει νὰ εἰναι δυὸ ειδῶν: ἔνα λεξικὸ συνωνύμων, κ’ ἔνα ἄλλο λεξικό: Καθαρευούσης Δημοτικῆς».

‘Ο «Λόγος» ἴδρυει καὶ δυὸ βραβεῖα καθένα ἀπὸ 3.000 δραχμὲς ἔνα γιὰ τὴν καλύτερη συλλογὴ διηγημάτων ἥ τὸ καλύτερο μυθιστόρημα, καὶ ἔνα γιὰ τὴν καλύτερη συλλογὴ ποιημάτων ποὺ θὰ ἐκδοθοῦν στὸ 1931.

«Ἐλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» Ιανουάριος 1931. Ἀπτὴ συνεργασία τοῦ περιοδικοῦ ξεχωρίζουμε τὸ ὡραῖο ποίημα του Ν. Χάγερ Μπουφίδη «Τὰ πιὸ γλυκά μου λόγια», τοὺς στίχους τῆς Ρίτας Μπούμη καὶ τῆς Σοφίας Μαυροειδῆ καὶ τὸ διήγημα του Χ. Λογοπάτη «Σκοτάδια». Τὸ τεῦχος ἔχει καὶ πολλές μεταφράσεις.

Καλογραμμένη, ἔξυπνη, σαφής ἡ πραγματεία «Τὸ πρόβλημα ’Ανατολὴ Δύσις» του κ. Σ. Πετρίδη ποὺ μᾶς ἔδοσε ἥ «Ἐρευνα» του Νοεμβρίου. Ἐχουμε χαρακτηρισμοὺς τῆς Δύσης καὶ τῆς ’Ανατολῆς ὡς σύνολα, κ’ ἔπειτα ὡς ἀντιθέσεις τῆς Δύσης μὲ τὸν ἐλληνοχριστιανικὸ της πολιτισμό, τῆς ’Ανατολῆς μὲ τους τρεῖς πολιτισμοὺς της, τὸν Ισλαμικό, τὸν βουδικό, καὶ τὸν κομφουκιανικό. ‘Ο κ. Πετρίδης ἔξετάζει τὶς διάφορες ἀπόψεις τῆς Εὐρώπης πάνω στὸ ζήτημα «’Ανατολὴ—Δύσις». Μὲ χαρίσματα σπάνια ὑφους καὶ διείσδυσης μᾶς δίνει τὴν ἀγγλοσαξωνικὴ ἀποψη, τὴν τευτονική, τὴν σλαβική, τὴν λατινική τὴν ἀποψη τῶν Εβραίων (δρῶτων ὡς Ἀγγλοι, ὡς Γάλλοι, ὡς Γερμανοί). τὴν ἀποψη τῶν Ελλήνων (πάνω στὴν φυλή μας κάμνει μερικὲς πολὺ ξυγισμένες παρατηρήσεις). Στὶς ἀπόψεις τῆς ’Ανατολῆς γράφει γιὰ τὴν Ἰνδικὴν ἀποψη, τὴν Κινέζικη, τὴν Ιαπωνική. Ιδιαιτέρως προσέχει τὴν Κίνα.

«Η σοβαρότητα τοῦ θέματος «'Ανατολὴ—Δύσις» καὶ ἡ σοβαρότητα μὲ τὴν ὅποια τὸ χειρίζεται ὁ κ. Πετρίδης δὲν ἐμποδίζει δῆμος τὸν εὐφυῆ αὐτὸν λογοτέχνη νὰ τὸ φαιδρόνει ἐνίστε μὲ κάτι νόστιμες ἐκφράσεις—«τοὺς ὑπερανθρώπους τῆς κακῆς ὥρας», τὴν καθησύχαση τοῦ κ. Μασίς μὲ τὴν διαβεβαίωση ὅτι ἡ 'Ανατολὴ ποὺ τόσο περιττὰ τὸν τρομάζει εἰναι μιὰ ἀνύπαρκτη 'Ανατολὴ ἀπὸ τὴν ὅποιαν δὲν κινδυνεύει μήτε «μιᾶς γαλλικῆς μύγας» ἡ ζωὴ.

«**Κυκλάδες**» Μηνιαῖο λογοτεχνικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ περιοδικό, Σύνορος. Στὸ τεῦχος τῆς 1ης Ἱανουαρίου βρίσκομε ποίημα τοῦ Θ. Βλίξιώτη, διήγημα τὸ «Μαῦρο γέλοιο» τοῦ Μ. Βισάνθη· ποιήματα τῆς Ρίτας Μπούμη «Κατάδικος», τοῦ Τέλλου «Ἄγρα «Γι’ αὐτό»· διήγημα τῆς Ενδρης Βάρουκα «Μικρὴ ψυχὴ μεγάλος πόνος».

«*La Revue Nouvelle*» Décembre 1930. Ποιήματα τοῦ Roy Six ἀφιερωμένα στὸν H. Barbusse. Στὸ τεῦχος συνεργάζεται ὁ γνωστὸς βραζιλιάνος κριτικὸς Tristan d'Athayde «Réhabilitation d'un Continent». Γιὰ τὰ βιβλία γράφουν οἱ Georges Petit, René Gelotz, Daniel Rops. Γιὰ θέατρο γράφουν οἱ Francisco Amunategui καὶ Manuel Lelis.

«**Ατλαντὶς**» Μηνιαῖο περιοδικό, Νέα·Υόρκη. Νοέμβριος: «Ἀρθρα μὲ εἰκόνες γιὰ τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινούπολεως, γιὰ τὸν ὑπόγειο σταθμὸ Ἀθηνῶν, γιὰ τοὺς Ἑλληνες τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς. Πολὺ ἐνδιαφέρον τὸ ἄρθρο γιὰ τὸν Κωνσταντῖνο Φανέλλη ἔλληνα ξωγράφο (1791-1863) καὶ ἀξιοσημείωτες οἱ εἰκόνες του ποὺ δημοσιεύονται στὴν Ἀτλαντίδα. Δημοσιεύεται τὸ ποίημα τοῦ Παλαμᾶ «Μιὰ παράδοση». Δεκέμβριος: «Ἀρθρα γιὰ τὸν πυροπληρὴ Δ. Παπανικολῆ, γιὰ τὴν ἔκθεση ξωγραφικῆς Μαθιοπούλου (στὴν αἴθουσα Στρατηγόπουλου)· στίχοι τοῦ Παλαμᾶ, διήγημα τοῦ Βλαζογιάννη.

«**Παναιγύπτια**» (διευθυντὴς Σ. Πάργας). Τὸ καλὸ αὐτὸ ἑβδομαδιαῖο περιοδικὸ ποὺ ἀναγγείλαμε στὸ τελευταῖο τεῦχος μιὰς βγῆκε ἀπτὶς 8 Ἱανουαρίου μὲ συνεργασία ἐπιμελημένη. Σημειώνομε μιὰ πολὺ ἀξιοπρόσεκτη ἔργασία τοῦ κ. A. G. Πολίτη «Σκέψεις τινὲς ἐπὶ τῆς ὁργανώσεως καὶ τῶν μελλοντικῶν κατευθύνσεων τοῦ ἐν Αἴγυπτῳ Ἐλληνισμοῦ» καὶ τοῦ κ. Σ. Πέτρου Πετρίδη ἄρθρο «Σύγχρονην Ἀλεξανδρινὴ Σχολή». Ἐπίσης ἔχωριζομε συνεργασία τῶν κ. Ἀριστοκλῆ, Τερωνόμου, Λεοντῆ, Ραδόπουλου, Ἀρβανιτάκη, Π. Πατοικίου, Σ. Ἀθανασιάδη, Μ. Σ. Ενδᾶ. Οἱ στήλες «Ἐπίκαιρα τῆς ἑβδομάδος» καλὰ γραμμένες καὶ τὰ θέματά τους μὲ πολλὴ κοίση διαλεγμένα.

Τὸ Χριστογεννιάτικο τεῦχος τοῦ γαλλόγλωσσου ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ «Cinégraphe Journal» βγῆκε πολὺ ἐπιμελημένο. Οἱ ποιητικὲς σελίδες του είχαν στίχους τῶν Klat, Fiechter, Leoncavillo, Moscatelli, Patrice Alvére, Keun. Τὰ φυλλάδια Ἱανουαρίου μὲ ὑλὴ καὶ εἰκόνες ἐνδιαφέρουσες. Σ’ ἔνα ἀπὸ αὐτὰ ὁ κ. Geronimo γράφει ἄρθρο γιὰ τὸ βιβλίο «Contes de Bonne Humeur», τοῦ γνωστοῦ Καϊριοῦ λογοτέχνη Robert Blum.

Οἱ «**Νέοι Καιροί**» τοῦ Πειραιᾶ μᾶς δίνουν ἑβδομαδιάτικα φύλλα μὲ πολλὲς εἰδήσεις, μὲ καλὰ χρονογραφήματα, μὲ στίχους ἐκλεκτούς. Στὸ φύλλο τῆς 1ης Ἱανουαρίου τρία ειδύλλια τοῦ Χαντζάρα, κι’ ἔνα ἄρθρο «Ἡ πνευματικὴ ζωὴ τοῦ Πειραιῶς» τοῦ κ. Νότη Καμπεροῦ.

«*Libre*» Δίμηνο περιοδικό. Τὸ βγάζει στὸ Montpellier ὁ κ. Louis Roussel. Δεκέμβριος 1930—Ιανουάριος 1931.

«*Ἐφημερίς τῶν Ἑλλήνων*». Ἐβδομαδιαία ἐφημερίδα, Ἀθῆναι. Στὸ φύλλο ἀριθ. 41 σημειώνομε ἄρθρο τῆς κ. Ἐλένης Σιφναίου «Ἡ φιλολογία καὶ ἡ Γυναικεῖ» καὶ στὸν ἀριθ. 44 ποίημα τῆς Ἀθηνᾶς Ταρσούλη.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΜΕ τὸ τεῦχος αὐτὸν ἡ «Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη» μπαίνει στὸν πέμπτο τῆς χρόνου. Συμπλήρωσε τέσσερα χρόνια ἀνελλιποῦς ἔκδοσης. Οἱ εἰδήμουνες, οἱ ἀνθρώποι τῶν γραμμάτων, τὸ κοινὸν ποὺ ἐνδιαφέρεται στὴ φιλολογία καταλαβαίνουν τί σημαίνει αὐτὴν ἡ διάρκεια—πόσους κόπους, πόση διάθεση, πόσες θυσίες ὑλικές, πόση ὑπομονή, πόση καλὴ θέληση. Τὸ καταλαβαίνουν γιατὶ ξέρουν τὸν μεγάλο ἀριθμὸν τῶν περιοδικῶν ποὺ μόλις ζοῦνε ἔνα ἡ δύο χρόνια· μερικὰ μῆτε τόσο· καὶ πολὺ συγχά σχι ἀπὸ ἀμέλεια ἡ ἀνεπάρκεια τῶν διευθυντῶν ἀλλὰ ἀπτὴν ἀποκαρδίωση ποὺ φέρνει ἡ ἔλλειψη ἀνθράρουνσης ἀπὸ τὸ κοινό, ἡθικῶς καὶ ὑλικῶς.

Δὲν θέλομε νὰ καυχηθοῦμε. Ἄλλὰ μᾶς φαίνεται ὅτι ἡ ἐργασία μας ἡ συντελεσθεῖσα καὶ ἡ πεποίθηση μὲ τὴν ὅποια τὴν συνεχίζομε μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ πούμε ὅτι συμβάλλουμε σχι μέριμνα· καὶ λιγό στὰ νεοελληνικά γράμματα· σχι **βέβαιότατα** λίγο στὰ αἰγαῖοτεικά γράμματα στὰ ὅποια ἡ **συντεχής** ἔκδοση φιλολογικοῦ περιοδικοῦ ἐπὶ τέσσερα χρόνια εἶναι κάτι τὸ πολὺ ἀσυνήθιστο.

ΑΣΧΕΤΑ μὲ τὶς δυσκολίες στὴν πραγματοποίηση, ἡ ἀπόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης μὲ τὴ πρωτοβουλία τοῦ φωτισμένου ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Παπανδρέου, νὰ ἐνισχύσει οἰκονομικὰ τοὺς μεταφραστὲς τῶν νεοελληνικῶν ἔργων σὲ ἔνεσι γλῶσσες, μᾶς ἐνθουσιάζει. Ξέρομε τὸ τί ἔχομε νὰ παρουσιάσομε· ἵσως βέβαια εἶναι μικρὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν πολὺ ἴκανοποιητικῶν ἔργων ποὺ ἔχουμε, μὰ οἱ ἔνεοι δὲν ξέρουν κι' ἀν τόχομε αὐτὸν ἔστω τὸ λίγο. Ἐπειτα μὲ τὴν καλὴ αὐτὴ μέριμνα τοῦ Κράτους γιὰ τὴ φιλολογικὴ μας παραγωγὴ ἀνοίγουν καινούργιοι ὄφες· Πάντα τὸ πρῶτο βῆμα εἶναι τολμηρό, μὰ πρέπει νὰ γίνεται.

ΜΕ πολὺ ἐνδιαφέρον οἱ ἀναγγώστες τοῦ «Ταχυδρόμου» παρακολουθοῦν τὸ νέο μυθιστόρημα τοῦ κ. Λεοντῆ ποὺ ἀρχισε νὰ δημοσιεύεται στὶς στῆλες τῆς ἐφημερίδας αὐτῆς ἀπτὶς 2 Ιανουαρίου. «Οπως γνωρίζει τὸ ἔλληνικὸ διαγονητικὸ κοινὸν ὁ κ. Λεοντῆς είχε συγγράψει πρὶν 4-5 χρόνια ἔνα μυθιστόρημα «Ἄτσαλένιες κλωστὲς» ποὺ ἀρεσε πολὺ καὶ είχε μεγάλη διάδοση. Τὸ νέο τοῦ ἔργο «ὁ Πύργος τοῦ Μπούλκλεϋ» εἶναι γεμάτο μὲ σκηνές ἀπτὴν ἀλεξανδρινὴν ζωὴν τὴν ὅποια ὁ συγγραφέας γνωρίζει τόσο καλά. Τὸ ἐνδιαφέρον στὸ μυθιστόρημα αὐτὸν εἶναι ἀδιάπτωτο· καὶ τὸ καλὸ γράψιμο, τὸ εὐχάριστο καὶ σαφές ὑφος τοῦ κ. Λεοντῆ κάνει τὴν ἀναγνωση τοῦ ἔργου πολὺ ἐλκυστική. Τὰ δυὸ παιδιά ὁ Κώστας καὶ ὁ Ἀγκελ ἔντεχνα περιγραμένα πολὺ ἀλεξανδρινά. Εἴχαμε ἀκούσει ἔνα μέρος τοῦ μυθιστορήματος σὲ μιὰ φιλολογικὴ συγκέντρωση στὸ σπίτι τοῦ κ. Λεοντῆ καὶ μᾶς εἶχε κάνει ἔξαιρετη ἐντύπωση, ὅπως εἴχαμε γράψει καὶ τότε στὴν «Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη».

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ στὸν «Ταχυδρόμο» τῆς 14 Ιανουαρίου μερικὲς